

Analiza mestnih sosesk kaže, da starejše blokovne soseske niso bile grajene za uporabo avtomobila, temveč javnega, kolesarskega in peš prometa. Z avtomobilizacijo so se pojavile garaže in parkirišča, običajno zgrajena med bloki na zelenicah ali skupnih dvoriščih. Novejša gradnja se prilagaja minimalnemu parkirnemu standardu, kar se izkazuje tudi pri analizi prometne rabe nekaterih novejših blokovnih sosesk. Problem ni le velika površina namenjena avtomobilu, temveč odsotnost bolj trajnostnih prometnih rešitev oziroma zapostavljenost atraktivne kolesarske infrastrukture in pešpoti. Zaradi širjenja prometne rabe, namenjene motoriziranemu prometu, je avtor ocenil odnos prebivalcev do avtomobilov in skušal določiti širše razloge za ta pojav. Ugotovil je, da so prebivalci okoljsko osveščeni v teoriji, a se to ne prenaša v prakso, saj opremljenost lastnega bivališča z avtomobilsko infrastrukturo vrednotijo višje od ostalih dejavnikov. Avtomobilizacijo je skušal razložiti z ekonomskimi, družbenimi in političnimi razlogi.

Knjiga predstavlja pomemben prispevek za vse, ki se v prvi vrsti ukvarjajo s prometno geografijo in prostorskim načrtovanjem. Rezultati so neposredno uporabni za spodbujanje trajnostne mobilnosti, načrtovanja bolj kakovostnega bivalnega okolja in zgoščene gradnje. Visoka raven znanstvene odličnosti služi kot dobra iztočnica za nadaljnja znanstvena raziskovanja, preprost in razumljiv jezik pa jo dela uporabno, primerno in zanimivo tudi za druge deležnike, kot so politični odločevalci, učitelji in ljubitelji geografije.

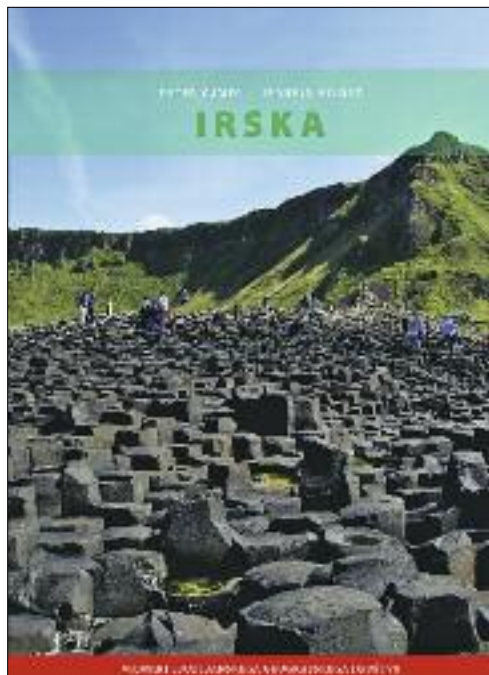
Jani Kozina

Peter Kumer, Jerneja Milost:

Irska

Vodniki Ljubljanskega geografskega društva

Ljubljana 2015: Ljubljansko geografsko društvo, Založba ZRC, 185 strani, ISBN 978-961-254-744-8

V začetku leta 2015 je pri Založbi ZRC izšla nova knjiga v sklopu Vodnikov Ljubljanskega geografskega društva, in sicer o Irski. Vodnik je nadgradnja in posodobljena različica vodnika, ki je izšel leta 1997 pod avtorstvom upokojenega profesorja Ulstrske univerze Colina Thomasa in domačih strokovnjakov Veronike Rot Gabrovec in Mateja Gabrovca. Tokratna različica, ki sta jo pripravila Peter Kumer in Jerneja Milost, na 185 straneh podrobno opiše to otoško državo skupaj s Severno Irsko in poda predloge za tri večdnevne ekskurzije.

V uvodu so na kratko predstavljeni osnovni podatki o Irski in Severni Irski. Sledi opis regionalne razdelitve otoka, v nadaljevanju pa so podrobno predstavljene naravnogeografske značilnosti. Kamnine večinoma paleozojske starosti vplivajo na razgibano površje otoka, ki ima veliko kmetijskih zemljišč. Prevladujejo travniki in pašniki, ki zaradi enakomerne razporeditve padavin in milega podnebja vse leto dajejo značilno zeleno barvo pokrajini. Vse opise spremlja raznoliko kartografsko in fotografsko gradivo.

Sledi zgodovinski opis države, ki je bila precejšnje obdobje zelo nemirna. Opis se začne z obdobjem kmalu po ledeni dobi, ko so na otok prišli prvi naseljenci. Pol stoletja pred našim štetjem je družba prevzela keltsko kulturo, v petem stoletju našega štetja pa tudi krščanstvo. V srednjem veku so sledili vpadi Vikingov, njim pa je sledilo anglo-normansko obdobje, s katerim so se začeli bolj ali manj izraziti nemiri med kristjani in protestanti, ki so trajali vse do 1994, ko je bilo uradno podpisano premirje. Tako kot zgodovina, je bilo pestro tudi spreminjanje števila prebivalstva. Velikemu porastu prebivalstva v času industrijske revolucije sta sledila velika lakota in izrazito izseljevanje, ponoven porast pa se je pričel šele po vstopu Irske v Evropsko Unijo. Danes je Irska privlačna država za priseljence iz osrednje Evrope, Azije in Afrike.

Podrobna je tudi predstavitev kulture, kjer avtorja nista izpustila značilnega irskega jezika, ki se v zadnjem obdobju ponovno obuja, tradicionalne ljudske glasbe, literature, filma in kulinarike, ki je najbolj prepoznavna po ribah, pivu, viskiju in kavi. Gospodarstvo je predstavljeno po sektorjih, kjer primarni kljub velikim kmetijskim zemljiščem nima velikega pomena. Pomembno vlogo tako predstavljajo elektronska in farmacevtska industrija, med storitvenimi dejavnostmi pa turizem in promet.

V drugem delu sledi predstavitev treh priporočenih poti. Prva opisuje Dublin z okolico, za kar bi obiskovalec potreboval okoli dva dneva. Avtorja sta izpostavila 42 točk v samem Dublinu, ki so najbolj vredne ogleda. Sem spadajo različne palače, spomeniki, trgi, ulice, parki in tudi gostišča. Pri okolici sta izpostavila vas Malahide, hribovje Wicklow Mountains, ledeniško dolino Glendalough s tamkajšnjim samostanom in otok Bull Island, ki je priljubljeno mesto za nedeljske izlete.

Druga priporočena pot obsega severni del otoka, kjer bi prvega od predlaganih štirih dni namenili glavnemu mestu Severne Irske – Belfastu. Izpostavljenih je 31 točk, ki so vredne ogleda, med njimi pa se jih veliko nanaša na temo medetničnih spopadov in nekdaj značilne ladjedelniške industrije. Najbolj poznan proizvod je namreč nesrečna ladja Titanik, ki je nedavno dobila svoj muzej. Za preostale tri dni avtorja predlagata obisk mest Antrim, Londonderry in Coleraine, kompleks izjemno ohranjenih grobnic Newgrange ter naravne znamenitosti, kot so Velikanove stopinje (bazaltni stebri), otoček Carrickarede z znamenitim visečim mostom in Antrimška obala.

Tretja predlagana pot je namenjena ogledu južnega dela otoka. Zaradi dolžine poti je njej namenjenih šest dni. Izhodišče in končno točko predstavlja Dublin, pot pa prek osrednjega dela otoka in mesta Athlona pelje proti zahodni obali. Ta je zanimiva tako z naravnogeografskega kot tudi družbenogeografskega vidika. Poleg najbolj »irskega« mesta Galway in mesta Limerick so tu vredni ogleda pokrajina Connemara, kraška planota Burren in Moherske pečine s prek 200 m visokimi klifi. Na skrajnem jugozahodu so slikoviti polotoki Dingle, panoramska cesta Kerryjev obroč in Killarneyjski narodni park. Ob koncu poti sledijo še večja mesta Cork, Waterford, Kilkenny in Kildare s številnimi trdnjavami in samostani.

Predlagane poti so torej zelo raznolike, saj zelo dobro predstavijo raznoliko pokrajino, pestro zgodovino, kulturo, gospodarstvo in tudi kulinariko. Vabljeni torej k branju obogatene različice vodnika po Irski.

Matej Blatnik